

Gulács Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2017. december 04. napján megtartott közmeghallgatásáról

Határozatai: 136

Szám: 31-40/2017.

T Á R G Y S O R O Z A T A

1.) Tájékoztatás a 2017. év munkájáról, valamint a 2018. év terveiről

Előadó: Ujvári Judit polgármester

2.) Tájékoztató a Településképi Arculati Kézikönyvről

Előadó: Ujvári Judit polgármester

G u l á c s , 2017. december 04.



Ujvári Judit
polgármester

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült: Gulács Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2017. december 04. napján tartott közmeghallgatás üléséről.

Az ülés helve: Művelődési Ház nagyterme

Jelen vannak:

Ujvári Judit	polgármester
Balogh Ibolya	képviselő
Siket Sándor	képviselő

Tanácskozási joggal jelen van: Vassné Szűcs Róza aljegyző

A jegyzőkönyvet készítette Fekete Lászlóné.

Ujvári Judit polgármester: Üdvözölte a megjelent képviselőket, meghívottakat, a gulácsi lakosságot. Megállapította, hogy az 5 képviselőből 3 képviselő jelen van, az ülés határozatképes.

A Képviselő-testület 3 igen szavazattal elfogadja a javasolt napirendi pontokat.

1.) Tájékoztatás a 2017. év munkájáról, valamint a 2018. év terveiről

Előadó: Ujvári Judit polgármester

A beszámoló a jegyzőkönyv mellékletét képezi.

Ujvári Judit polgármester: Köszöntötte a megjelent lakosságot. Ismertette a 2017. évi tevékenységet. A 2017. évi költségvetés bevételeit, kiadásait számadatokkal. Továbbá tájékoztatta a jelenlévőket az adóhatóság munkájáról, szociális támogatásokról, gyermekétkeztetésről, pályázatokról, támogatásokról, közfoglalkoztatásról, gondozási tevékenységről, temetői feladatokról, mezőőri szolgálatról, Kft. felszámolásáról, telefon tartozásokról.

Jótekonysági estet rendeztünk, a bevételt egy üst megvásárlására fordítjuk.

Polgármester átadás-átvételkor felmerülő hiányosságok miatt költségvetési csalás és hűtlenkezelés vádjával a Nemzeti Adó és Vámhivatalnál nyomozás van folyamatban.

Sajnos a 2018. évben a közfoglalkoztatás még rosszabb feltételekkel fog működni, mint eddig, ezért kérek mindenkit, akinek jobb munkalehetőség adódna, vállalja el. 40-50 főre kapunk lehetőséget, és a 25 év alattiak részére nem is lesz foglalkoztatás. Szeretnénk egy mini feldolgozó üzemet létrehozni, traktort vásárolni, és a meglévő ingatlanokban turisztikai szállást kialakítani.

2018. januártól egy új rendszerrel fogunk dolgozni, úgynevezett ASP rendszer, ezért január 1-jétől március 31-ig csak délelőtt lesz ügyfélfogadás, mivel ez idő alatt két rendszer fog egyszerre működni, a dolgozóknak idő kell, a rendszer kialakítása végett.

Többen már kérdezték tőlem, hogy a szegregációs pályázatot az önkormányzat miért nem nyújtotta be. A válaszem az, hogy sajnos a KSH igazolása alapján Gulácson nincs ilyen terület, ezért nem adhattuk be.

A temető körbekerítése remélhetőleg jövőre megtörténik.

A családsegítő- gyermekjóléti iroda átkerül januártól a Szabadság u. 30. sz. alá.

Kérte, ha valakinek kérdése, javaslata, észrevétele vagy hozzászólása van az elhangzottakkal kapcsolatban, az tegye meg.

Siket Sándor képviselő: köszöntötte a jelenlévőket. A beszámoló elfogadását javaslom. Megköszönte a polgármester asszony egész évi munkáját, a dolgozóknak, a helyi civil szervezeteknek is köszönetet mondott.

Pancsilla János gulácsi lakos A tűzifa kérelmet mikortól lehet beadni?

Ujvári Judit polgármester Január 3-ától be lehet nyújtani.

Kozák Béláné gulácsi lakos A buszmegálló környéke eléggé szemetes.

Ujvári Judit polgármester Igyekezünk megoldani a problémát, de hiába van rendszeresen összeszedve, sajnos az emberek nagyon figyelmetlenek.

Balogh Elekné gulácsi lakos Mezőöri hozzájárulást mikortól kell fizetni?

Gállné Varga Erzsébet adóügyi főelőadó Kiszámoljuk, a bevallás alapján, csekket biztosítunk hozzá.

Egyéb észrevétel, kérdés, hozzászólás nem hangzott el, a polgármester a határozat-tervezetet szavazásra bocsátotta, így a képviselő-testület 3 igen, 0 nem és tartózkodás nélkül meghozta alábbi határozatát:

Gulács Község Önkormányzata

Képviselő-testületének

136 /2017.(XII.04.)

önkormányzati határozata

Gulács Község Önkormányzata 2017. évi munkájáról szóló beszámoló elfogadása

A Képviselő-testület:

A polgármester 2017. évi munkájáról szóló beszámolóját – az előterjesztéssel megegyezően – elfogadta.

2.) Tájékoztató a Településképi Arculati Kézikönyvről

Előadó: Ujvári Judit polgármester

Ujvári Judit polgármester Tájékoztatja a jelenlévőket az Arculati Kézikönyvről. Elmondja, hogy miért van erre szükség. Kérdés, észrevétel nem hangzott el.

Ujvári Judit polgármester megköszönte a tanácskozást, mindenkinek nagyon boldog ünnepeket kívánt, az ülést bezárta.

Vassné Szűcs Róza

jegyző megbízásából



Dr. Szakács Péter
törvényességi referens



Ujvári Judit
polgármester

J E L E N L É T I Í V

Készült 2017. év december hó 04. napján (hétfő, 16 óra) tartott Képviselő-testületi ülésen.

Jelen vannak: 1.) Ujvári Judit

polgármester

[Handwritten signature]

2.) Bagi Sándor

alpolgármester

3.) Balogh Ibolya

képviselő

[Handwritten signature]

4.) Siket Sándor

képviselő

[Handwritten signature]

5.) Vass Albert János

képviselő

Tanácskozási joggal jelen van:

1.) Vassné Szűcs Róza

jegyző

2.) Pongó Sándor Roma Nemzetiségi Önk. elnöke

3. DR. SZAKÁCS PÉTER TÖRÖK REFERENS

[Handwritten signature]

Az alábbi gulácsi lakosok:

Muller Jánosné

Bagi János

Hozár Balázs

Balogh István

Bécsi Péter

Tóth László

Bécsi István

Bécsi Magdolna

Kovács Mihály

Mészáros József

Bécsi István

Bécsi László

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

Bécsi István

English 211

Book 1

Book 2

Book 3

Book 4

Book 5

Book 6

Book 7



Gulács Község Önkormányzata

Képviselő-testülete

4842 Gulács, Rákóczi u. 12.

Telefon: 45/708-632 E-mail: polgarmesterihivatalgulacs@gmail.com

M e g h í v ó

Gulács Község Önkormányzata Képviselő-testülete

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 54. §-a alapján

2017. december 4. (hétfő) 16 órai kezdettel

közmeghallgatást tart,

melyre tisztelettel meghívjuk.

A közmeghallgatás helve: Művelődési Központ, Gulács, Szabadság út 2.

Napirendi javaslat:

1.) Gulács Község Önkormányzata 2017. évi munkájának értékelése

Előadó: Ujvári Judit polgármester

Gulács, 2017. november 28.


Ujvári Judit
polgármester

1128-6/2017.

Tisztelt Képviselő-testület! Tisztelt Lakosság!

Tisztelettel köszöntöm Önöket az évi egyszeri alkalommal megtartandó közmeghallgatáson.

Ez a fórum ad lehetőséget arra, hogy beszámolót tartsunk az adott év, jelen esetben a 2017 év elvégzett feladatairól és felvázoljuk a következő, 2018 év fő terveit.

A 2016 évi zárszámadás alapján

költségvetési bevétel	246.458 220.-Ft
költségvetési kiadás	235.039 831.-Ft

A 2017 évi tervezett

költségvetési bevétel	194.493 543.-Ft
költségvetési kiadás	232.186 674.-Ft

A 2017. október 31-i állapot szerint a teljesített

költségvetési bevétel	186.302 309.-Ft
költségvetési kiadás	174.696 058.-Ft

2017. november 30. napján

a költségvetési számlán	4.632 793.-Ft
a közfoglalkoztatási számlán	5.440 927.-Ft
Adó és egyéb számlákon	506.593.-Ft volt.

Összesen: 13.913 769.-Ft

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy az önkormányzat számlái folyamatosan kiegyenlítésre kerülnek, tartósan fennálló, kifizetetlen számlatartozás nincs. Ugyanakkor igen komoly osztás-szorzás volt ebben az évben, hogy talpon tudjunk maradni.

2017 évben az alábbi támogatásokat kaptuk:

központi költségvetési támogatás	52.201 733.-Ft
----------------------------------	----------------

Ez 10.000 000.-Ft-al több, mint a tavalyi évben.

Oep támogatás	3.347 900.-Ft
egyéb működési célú támogatás	89.782 942.-Ft
Összesen:	145.332 581.-Ft

2017 évben az alábbi önkormányzati támogatásokban részesült a lakosság:

60 fő települési gyógyszer-támogatás=	300.000.-Ft
80 család rendkívüli települési támogatás=	917.500.-Ft
7 fő települési temetési támogatás=	140.000.-Ft
117 család települési lakhatási támogatás=	3.552 000.-Ft

Augusztusban 146 fő, novemberben 138 fő gyermekvédelmi kedvezményt kapott, 1.704.000.-Ft értékben.

2017 évben rendkívüli szociális támogatásra tudtunk pályázni, 1.488 000.-Ft támogatást kaptunk.

Szünidei gyermekétkeztetésben részesült tavasszal 97, nyáron 122, ősszel 89 gyermek.

A szünidei gyermekétkeztetéssel együtt-amelyre külön normatívát kunk és amelynek összege 2.800 000,-Ft- 9.413 500.-Ft-ot költöttünk szociális juttatásokra.

Ezúton szeretném bejelenteni, hogy karácsonyi adományként a közfoglalkoztatási program keretében megtermelt élelmiszerekből, szaloncukorból és sajtból csomagot juttatunk minden háztartásba. Ennek időpontjáról és módjáról külön értesítést küldünk. Emellett szintén a közfoglalkoztatási programban kitermelt tűzifából kiegészítjük a szociális tűzifa juttatást, hogy ne csak a szociális tűzifa támogatásra jogosultak, hanem minden háztartás kapjon tűzifát.

Gyermekjóléti szolgálat beszámolója

Az alapellátásba vett gyermekek közül 2 esetben igazolatlan iskolai hiányzás, 1 esetben pedig életviteli probléma miatt került sor a gondozásra. Védelembe 5 gyermeket vett a szolgálat. Többnyire, mégis inkább a szülő oldaláról megnyilvánuló elhanyagoló nevelés említhető, mely hátrányosan hat a gyermek testi-, értelmi-, illetve

érzelmi fejlődésére. A fenti körülmények hosszabb távon a gyermek antiszociális viselkedéséhez, a társadalmi szabályok, erkölcsi normák megismerésének, illetve elfogadásának hiányához vezet. 2017 évben az alábbi problémákkal keresték fel a szolgálatot a gulácsi lakosok: 14 esetben életviteli, 11 esetben családi-kapcsolati, 2 lelki-mentális, 54 esetben gyermeknevelési, 35 esetben anyagi, 23 esetben ügyintézéshez szükséges segítség miatt, 4 esetben információkérés miatt, 6 esetben egészségkárosodással kapcsolatban, 67 esetben környezettanulmány készítése miatt.

2017 évben Gulácsról nem érkezett veszélyeztetettségre jelzés a jelzőrendszeri tagoktól.

A szolgálat munkájának nagy részét a családsegítési, családgondozási feladatok illetve a családlátogatások tették ki.

Adó

1.604 692.- Ft kommunális adó

2.137 413.-Ft iparűzési adó

Az iparűzési adó bevételünk a tározó beruházás megszűnése folytán lényegesen lecsökkent.

4.466 359.-Ft gépjárműadó ebből az önkormányzatot illető rész ennek 40 %, ami 1.786 544.-Ft

30.803.-Ft egyéb

Összes saját adóbevétel **5.559 452.-Ft** volt.

2017 szeptember 30. napján az alábbi adótartozásokat tartottuk nyilván az önkormányzatnál:

kommunális adó 1.997 859.-Ft

iparűzési adó 775.214.-Ft

gépjármű adó 2.164 985.-Ft

pótlék 915.761.-Ft

bírság 11.548.-Ft

Összesen tartozás: 5.865 367.-Ft

2017 évben 51 esetben indítottunk végrehajtási eljárást. Összesen 1.154 150.-Ft tartozásra. A végrehajtás során 13 esetben letiltást eszközöltünk, 7 esetben gépjármű foglalásra került sor.

A Képviselő-testület 2017. november 30-ig 12 testületi ülést tartott, 132 határozatot hozott és 12 rendeletet alkotott.

Az önkormányzat intézménye, a Gondozási Központ 45 főt lát el házi segítségnyújtás, ebből 15 fő szociális segítségben, 30 fő pedig személyi gondozásban részesül. Nappali ellátásban részesül 31 fő. Szociális étkeztetést 48 fő vesz igénybe. 2016 karácsonya előtt a Baptista Szeretetszolgálat által működtetett gondozói szolgálat mind az időseknek, mind az őket gondozóknak felmondott. Így 2017. január 1-től az önkormányzatnak kell ezt a feladatot ellátni. Ennek alapján 9 főre kellett emelnünk a gondozói létszámot. Ez nagyon nagy mértékben megterheli a költségvetésünket.

2017 évben az alábbi pályázati tevékenységet folytattuk:

- rendkívüli települési támogatásra adtunk be pályázatot 2-szer. Egy alkalommal 3.144 ezer forintot kaptunk, a második körben 6.946 351.-Ft elbírálása folyamatban van.
- a belterületi utak, járdák felújítására csakúgy, mint tavaly, az idén is pályáztunk, az idei évben sikeresen. 14.743 811.-Ft-ot kaptunk. A pályázat kivitelezése tavasszal fog megtörténni. Az önkormányzatnak 2.601 849.-Ft önerőt kell biztosítani a megvalósításhoz.
- Szociális tűzifa támogatásra pályáztunk, 296m³-re, ebből 177 m³-t hagytak jóvá, tavaly csak 166m³-t kaptunk. A tűzifa iránti kérelmeket 2018. január 03-tól lehet beadni. A fa –időjárástól függően január végén-február elején kerül kiosztásra.
- pályázatot nyújtottunk be a ravatalozóban a hűtő kicserélésére és a településrendezési terv módosítására. A pályázat nyert, így 1.600 000.-Ft-ot fogunk kapni fenti célok megvalósítására
- a Bethlen Gábor Alapítványhoz pályázatot nyújtottunk be testvértelepülési kapcsolatunk fejlesztésére. A pályázat nyert, így 1.550 000.-Ft-ot kapott Csicsér és Gulács.
- külterületi utak felújítására adtunk be pályázatot

- Efor pályázatot nyújtottunk be, társadalmi felzárkózás érdekében, a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása címén. A pályázat konzorciumi megállapodás alapján Tarpa Közös Hivatal társtelepülései által lett benyújtva

Közfoglalkoztatás

Gulács Község Önkormányzata 2017 évben közfoglalkoztatás címén az alábbiakban részletezett módon nyert támogatást.66 fővel indultunk. A hosszú programokban 18 főt foglalkoztatunk.

Program neve	Bér	Dologi
mezőgazdasági	36.002 532.-Ft	11.620 228.-Ft
belvíz	12.054 636.-Ft	3.784 779.-Ft
helyi sajátosságok	8.077 560.-Ft	4.406 815.-Ft
Bio	17.851 344.-Ft	5.220 717.-Ft
Összesen:	73.986 072.-Ft	25.032 539.-Ft

Mindösszesen: 99.018 611.-Ft

A programokhoz az önkormányzat részéről 1.617 323.-Ft önerőt kellett biztosítani.

A mezőgazdasági termelésből származó bevétel 3.256 119.-Ft volt. A programban uborka, fűszerpaprika és egyéb zöldségek termelését végeztük.

A programok dologi kiadásainak elszámolása rendben megtörtént, az eszközök megtalálhatóak, leltárba vannak véve.

A programokban megtermelt zöldségből a lakosság részére szociális hozzájárulásként adományoztunk 5 kg uborkát, 5 kg burgonyát, 2 kg vöröshagymát, 60 dkg sárgarépat, 60 dkg petrezselymet.

Bursa

Felsőoktatási tanulmányaiban 2016/2017 tanévben 4 fő tanulót, 2017/2018 tanévben 2 fő tanulót támogat az önkormányzat, fejenként havi 5.000.-Ft-os összeggel tudunk hozzájárulni a tanulmányaikhoz.

2017 évben főbb vonalakban az alábbiakat tettük:

- mezőőri szolgálat elindult 2017 január 1-én Gulácson. Most novemberben kijelenthetjük, hogy érdemes volt ezt a szolgáltatást beindítani. A falopás gyakorlatilag megszűnt, de a dió kapcsán sem tapasztaltunk olyan nagymértékű felháborodást, mint eddig. Kérném a gazdálkodókat, földtulajdonosokat, hogy a mezőőri hozzájárulást szíveskedjenek megfizetni.
- 2016 évhez hasonlóan idén is tudtunk tejet-kenyeret adni a rászorulóknak a Vöröskereszt jóvoltából. Sajnos egyre több a probléma ezzel kapcsolatban, így várhatóan jövőre megszűnik ez a támogatás.
- közösségépítés címén több kisebb összejövetelt rendeztünk. Az Efor pályázati keretből nyert összegből az elkövetkező 2 esztendőben ilyen rendezvényekre, különböző képzésekre illetve a lakosság felzárkóztatására 25 millió forintot költhetünk. Ez bérekre, oktatásokra, anyagi és dologi költségekre fordítható.
- augusztusban falunapot tartottunk- ennek költsége 2.799 708.-Ft volt. Ebből 1.000 000.-Ft-ot a Bethlen Gábor Alapítvány adott, 690.000.-Ft pénzbeli és természetbeni támogatást kaptunk, az önkormányzat költségvetéséből 1.109 708.-Ft-ot kellett fizetni
- beindítottuk a könyvtárat az orvosi rendelőhöz tartozó szolgálati lakásban
- Az Alkotmány utca 1. szám alatt egy tároló épületet tudtunk kialakítani, melyre a közfoglalkoztatási programban kaptunk anyagi forrást.
- a mezőgazdasági program keretein belül meg tudtuk valósítani, hogy mind a 10 fóliasátor fűthető.
- a kamerarendszer a Szabadság út 30. szám alatti ingatlanon bővült.
- a Gulácsi Településtisztasági és Településgazdálkodási Kft felszámolási eljárását beindítottuk, mivel 54 millió forint környezetvédelmi bírság került kiszabásra, amely nem került

kiegyenlítésre. A felszámolás során az előzetes egyeztetések alapján úgy tűnik, a Dessewffy kastély az önkormányzaté marad. A torktor járművet elvitte a felszámoló.

- a Vodafone telefoncsomag megszüntetése folyamatban van. Az önkormányzatnak az elmúlt évek telefoncsomagjai miatt több millió forintot kellett kifizetni tartozásként. Itt szeretném megjegyezni, hogy az önkormányzat minden esetben ügyvédi eljárás útján megpróbálja behajtani a kifizetett összegeket.
- ebben az évben nagyon nehéz esztendő volt. Bevételi lehetőségeink radikálisan csökkentek (befejeződött a tározó építése), kiadásaink –elsősorban a személyi feltételek és a közös hivatali működés miatt jelentősen nőttek.
- szeretném ajánlani mindenki figyelmébe Gulács község honlapját, a www.gulacskozseg.hu weboldalt. Ezt folyamatosan igyekszünk feltölteni friss információkkal, melyek a helyi lakosságot érintik
- november 23-án volt egy rendezvényünk, melyre a helyi, térségi vállalkozókat, gazdálkodókat vártuk. Az est jótékonysági jellegét az adta, hogy a konyhára szeretnénk egy nagyobb üstöt vásárolni. Az est tombola és egyéb bevétele 831.600.Ft volt, így nem kell kipótolnia az önkormányzatnak a vételárát. Köszönöm mindenkinek a felajánlásokat.
- a Tarpai Közös Hivatal felé 2.584 416.-Ft hozzájárulást, az orvosi ügyeletre 1.315 696.-Ft hozzájárulást kellett fizetnünk. Ezek nagy részét már teljesítettük, de maradt még fizetnivaló az év végére is.

Az időközi választást követő polgármesteri átadás-átvétel kapcsán felmerült eszköz és beruházás hiányok továbbra is fennállnak. A nyomozás tovább folyik. Az ügyészség áttette a Nemzeti Adó és Vámhivatalhoz az ügyet költségvetési csalás és hűtlen kezelés miatt.

A jövő:

- 2018 év áprilisában országgyűlési választások lesznek. Ez nyilvánvalóan mind a település, mind a lakosság életét

befolyásolni fogja. Arra kérek mindenkit, hogy véleményét, gondolatait mindig kellő körültekintéssel fogalmazza meg és tartózkodjunk az olyan kijelentésektől, amelyek hátrányosan érinthetik a települést vagy annak lakosságát. Célkeresztet rakni magunkra- butaság.

- 2018. január 1-től új informatikai rendszer- ASP kerül bevezetésre az önkormányzatnál. Ennek megismerése, kialakítása sok türelmet, kitartást igényel mindenkitől. Kérem a Tisztelt Lakosságot, hogy legyenek türelemmel, igyekszünk mindenki kérelmét időben teljesíteni, de adódhatnak problémák. A program beindítása és zökkenőmentes bonyolítása miatt 2018. január 1-től 2018. március 31-ig az ügyfélfogadás hétfőtől csütörtökig, csak délelőtt, 8-12 óra között lesz. A hivatali dolgozók két rendszerben fogják végezni a munkát, ami több időt és figyelmet igényel. Kérem mindenki szíves megértését.
- az önkormányzat 2018 évben is kíván közfoglalkoztatási programokat indítani. Ezek indítása azonban az eddigiekhez képest még lényegesen rosszabb feltételek között lehetséges és lényegesen kevesebb fő vonható be ezen programokba. Kb. 40 ember foglalkoztatását vállalhatjuk. A 25 év alatti közfoglalkoztatás tulajdonképpen továbbra sem lehetséges. Továbbra is kérek mindenkit, aki csak tud, próbáljon meg a versenyszférában elhelyezkedni, mert a közfoglalkoztatás egyre nehezebben lesz megoldható. Az sem elhanyagolható tény, hogy a cégeknél több bért tudnak keresni. A közfoglalkoztatási programok kapcsán elsődleges cél, hogy a megtermelt nyersanyagot feldolgozott állapotban tudjuk értékesíteni vagy szociális juttatásként felajánlani. A másik fontos cél, hogy a település rendben legyen
- a lakosság felzárkóztatására kiírt szegregációs pályázaton nem tudtunk részt venni, mert a KSH adatai alapján Gulácson nincs szegregációs terület. Ez az a pályázat, melyből Tarpa Nagyközség tud házakat felújítani.
- szeretnénk a temetőt körbekeríteni
- tovább szeretnénk folytatni az önkormányzat tulajdonába tartozó épületek felújítását, festését.

- a gyerekjóléti szolgálat a Szabadság út 30 alatt található és pályázati pénzből felújított épületbe fog költözni
- a közfoglalkoztatásban szeretnénk pályázni traktorra és egy mini feldolgozó üzemre.
- Terveink között szerepel az önkormányzati ingatlanok turisztikai hasznosítása

Végezetül szeretném megköszönni munkatársaimnak

- a hivatal és Közös Hivatal dolgozóinak
- a jegyző asszonynak
- a Képviselő-testületnek
- a pedagógusoknak
- az óvodában, iskolában, gondozási központban dolgozóknak
- a közfoglalkoztatásban résztvevőknek
- a településen dolgozóknak
- a civil szervezeteknek
- a helyi, helyközi vállalkozóknak
- és azoknak, akik a fenti felsorolásból véletlenül kimaradtak az egész éves munkáját.

Ha megnézzük az egy évvel ezelőtti közmeghallgatás anyagában szereplő, 2017 évre vonatkozó terveket, akkor keserédes szájjal állapíthatjuk meg, hogy a vállalt feladatokat nagyrészt teljesítettük és ez tényekkel igazolható is. Az azonban, hogy ezért milyen terheket kellett vállalnia a településnek, a Képviselő-testületnek és nem utolsósorban a polgármesternek-nem elhanyagolandó tény. Továbbra is sok a feladat és egyre nehezebb körülmények között kell gazdálkodni. Egyre kevesebb támogatást fogunk kapni, bevételeink növelésére lesz szükség.

Bízom abban, hogy a településen élők nagy része elégedett a település képével és bízik az önkormányzatban, annak segítőkészségében.

Nyilván nem lehetséges az, hogy mindig, mindenki mindennel elégedett legyen.

A tavalyi év után idén már több sikeres pályázatunk van, Gulácsot mind a járásban, mind a megyében egyértelműen pozitív jelzővel illetik. Igyekszünk a települést minél szélesebb körben

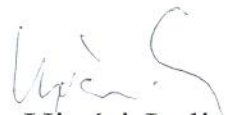
megismertetni. Véleményem szerint a jó kapcsolatok kialakítása és működtetése lehet garancia arra, hogy lassan, de biztosan egyre több eredményt tudjunk elérni és felmutatni.

Szeretném felhívni a lakosság figyelmét arra, hogy az összefogásban rejlik az erő és igazából csak mi magunk tudunk magunkon segíteni.

Kérem a Képviselő-testületet, hogy a beszámolót elfogadni szíveskedjen. Köszönöm a figyelmet.

Gulács, 2017. november 28.

Tisztelettel:



Ujvári Judit
polgármester

J E L E N L É T I Í V

Készült 2017. december 04. napján (hétfő) 17 órakor tartott Lakossági Fórum keretében.

Tárgy: Gulács Község Településképi Arculati Kézikönyve

Jelen vannak:

Név:

Edmund Bag Moghe

6-15 Lumber

Mr. R. Carter

2010.07.26

John Doe

Baran Kul Pal

Keweenaw N. Tangle

Scale: Tenor 4

Ponocilla Loma

Mutua Jancze!

Boggy Lagoon

Flower Bedam

Math of Electric

Bude Pelt

Teacher's Sign

Aláírás:

Tozilem Silva

Dr. Lottman

saib Magdalya

Depot Malin

Kate Carlson

Балчақ-Біла

Q. 12

Gallus Vanga Asiat

Simpson Index

20th July

Debreceni Tótya Kör

Adolf F. S.

2. Spinal Cord

Galina Sosa Avello

from Little Chino

History Book

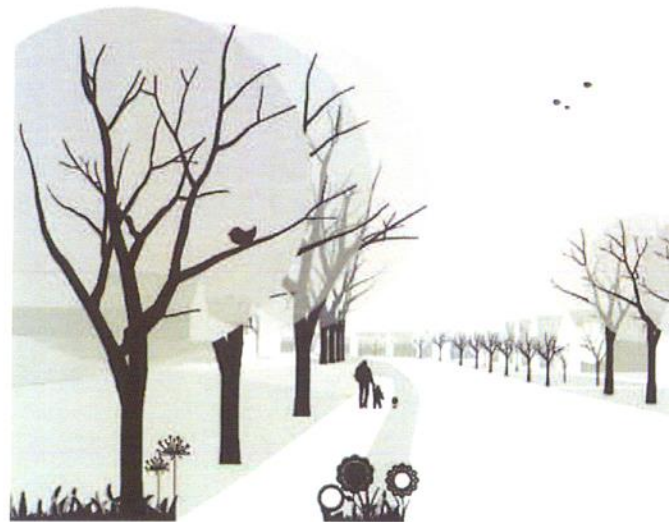


TELEPÜL

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De a szeretet, gondoskodás és a jövődők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett, hogy a jövődők lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövőre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fát szeretni dani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne és amiket szavakba önteni nem lehetett.

Wass Albert



TISZTELT GULÁCSIAK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

„A szülőföld szála örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”

(Fekete István)

A Településképi Arculati Kézikönyv célja, hogy a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján a településkép teremtését támogassa, elősegítse.

A kézikönyv elkalauzolja az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, mely a település képéhez illeszkedik, de lehet modernnek is, mint a már meglévők. Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűeknek, a céljuk nem a tervezési szabadság szűkítése, hanem a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A kézikönyv nem egy merev lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés, annak érdekében, hogy a település régi hagyományait, egységes maradjon, emellett nyisson az új és a modern irányába. A település lakossága, a helyi közösségek a tervek készítése során hozzászólhattak annak elkészítése során a belső tartalmának elkészítésébe. Közmegegyezés kísérte végig az elkészítést. Szeretnénk a település műtárgyakként, valamint helyi identitást szempontjából kiemelkedőnek tartanak, védelemre érdemesnek tartanak.

Meghatározásra kerültek a kézikönyvben az egymástól elkülönülő településrészek arcuati jellemzői, javaslatok, valamint a településképi Arculati Kézikönyv irányát is mutatnak az építkezni szándékozóknak.

A létrejött Településképi Arculati Kézikönyv a település jövőbeni formálásának kulcsa. A kész könyv nem csak a jelennek szól, hanem a jövőnek is, hogy a településen élők és ide letelepedni kívánók, átutazók és ide látogatók a kézikönyvben szereplő ajánlások következtében a szebb és jobb jövőt látni a jövőben.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
2. Gulács bemutatása, <i>általános településkép, településkarakter</i>	6
3. Örökségünk <i>a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	9
4. Településképi szempontból meghatározó területek Gulácson <i>eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával</i>	15
Településközpont	
Falusias lakóterület	
Gazdasági terület	
Beépítésre nem szánt terület	24
<i>a településképi minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:</i>	
Telepítés	
Terepalakítás	
Magasság	
Tetőhajlásszög	
Tetőforma	
Szín	
Tornácok	
Ajtók, ablakok	
Homlokzatképzés, anyaghasználat	
Részletek	
Kerítések, térfalak	
Kertek	
<i>közterületek településképi útmutatója</i>	
Utcák	
Közterek, közparkok, közkertek	
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek <i>épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása</i>	59
7. Jó példák: sajátos építményfajták <i>sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések</i>	65

1

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között.

Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnék, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni a település bemutatásával, az értékek megismerésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.





2

GULÁCS BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

A XVIII. század végén a Szabolcs megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófaluk kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt falvak megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket.

A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főutak mentén kialakult, lefedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott a portosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca. A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok határozták meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a Vásárosnaményi Járásban a Bereg-Szatmári sík, Beregi-Tiszahát kistáján fekszik, a megyeszékhelytől, Vásárosnaménytől 16 km-re, keletre található Gulács. A község sík terepen fekszik. Megközelítése legkönnyebben a 41-es útról lehetséges.

A település már az őskorban lakott volt, melyről az 1886-ban talált cserepek tanúskodnak, melyekben arany karika ékszerek voltak. A község először a gróf Zichy család levelezésében bukkan fel 1327-ben. A település történetében az első említéstől a II. világháborúig a Gulácsy család fontos szerepet töltött be. 1654-ben többször tartottak itt megyei gyűléseket a Gulácsy család kúriájában. II. Rákóczi Ferenc hajdú kiváltásgot adott a település részére, mivel Esze Tamás ezredes kapitány seregében több száz gulácsi kuruc harcolt. A II. világháborút követően a település Bereg vármegye helyett a Szabolcs-Szatmár megye közigazgatása alá került, mely 1988-ban egészült ki Bereg feltüntetésével. A község határában lévő Tisza többször elöntötte a települést. A legnagyobb pusztítást 1948-ban, valamint 2001-ben végezte.

A település iskolájáról az első említés 1593-ból való. 1847-től külön volt iskolája a fiúknak és a lányoknak. 1960-as évektől a Dessewffy-kúriát is a tanórák helyszínéül használták. 1970-ben évektől az alsós diákok és a napközi csoport átkerült az átalakított kastélyba. 1997-ben épült meg a jelenleg is működő iskola az egykori Gulácsi-kastély helyén.



A település egy karakterűként jelenik meg, nem találhatóak eltérő karakterű településrészek. Gulács egységes képet mutat, alig található olyan épület, amely nem illeszkedik bele a településképbbe, melyek az elmúlt évtizedben épültek meg. A település a 2001-es árvíz után szinte teljesen megújult, típustervek alapján sorra épültek a romba dőltek helyén az új Felső-Tisza vidéki népi lakóházakra hajazó lakóépületek. A Kőszeghy Éva által tervezett 7. sz. típus terv alapján a községben 53 épület készült el. A tornácos, lakóelőteres, kontyolt nyeregtetővel fedett épülettípust több mint ötvenen választották a beregi árvíz utáni újjáépítésnél azok, akiknek hasonló, kisméretű házuk pusztult el az árvízben. A tömegforma és az alaprajzi elrendezés a térség hagyományait követi, igazodva a mai elvárásokhoz.

A település alaprajzát tekintve szabálytalan, melyben a gyűrűs-sugaras rendszer nyomai találhatók. A település 3 irányból megközelíthető, Jándról, Tarpáról és Tivardarról. Ezen utak találkozásánál jött létre egy háromszögletű tér, amelyen a református templom is található. A településre a szalagtelkek a jellemzőek.



Községünk lakóinak száma meghaladja az 850 főt, és közel stagnáló tendenciát mutat. A település infrastruktúra hiányos: elektromos áram, vezetékes ivóvíz és a gázellátás kiépített, de a szociális és iskolai nevelés, az egészségügyi ellátás szervezett, gondozási központ, valamint könyvtár hiányzik.

Gulács fő utcájának Tisza, Rákóczi és Szabadság utcák tekinthetőek. Ebből az utcából nyílnak a szalagtelkek oldalhatáron álló, előkertes lakóépületek.

8 | Gulács bemutatása



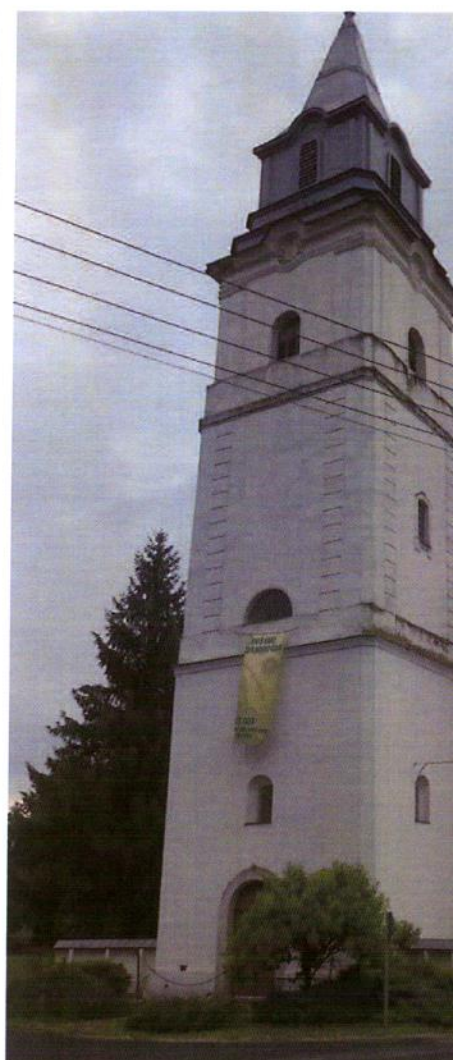
ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

Műemlékek

Református templom

A templom gótikus stílusú, mely a XV. században épülhetett. A végleges formáját 1818-21 között nyerte el. A templom tornya háromszintes. Belső tere dongaboltozatos. Kettő dísztelen falazott karzata alatt három-három boltozat található. A kisebbik harangján 1646-os évszám található, mely a korábban itt állhatott középkori templomból származhatott. A nagyobbik harang 1776-ból való. Az épület szabadon álló, csaknem keletelt épület. Tetején órapárkány és cifra, bádogfedésű sisak.



Műemlék

Népi lakóház a Szabadság utca 11. szám alatt

2003-as NKÖM rendelet alapján műemlékké nyilvánított épület. Építése a 18-19 századra tehető. Falazata feltehetően vegyes, vagyis vályog és téglá egyaránt megtalálható benne. Lábazat fehérre meszelt, fekete lábazattal. A főhomlokzata téglaporos mészszel vörösre festett. A tetőforma a tarpai házakhoz hasonlít, tehát nyeregvetős csonka kontyolással. Héjazata valaha zsindely volt, most cserépfedésű. Oldalt lopott tornác. Utcafronti homlokzata vakolatdíszes, melyen az 1891-es évszám leolvasható. A lakóház mögött soros elrendezésben istálló épület, nagykapus kocsiszínnel, mely szintén műemlék.



Helyi védelem alatt álló épület

Lelkészi Hivatal

A református egyház lelkesi hivatal működik az épületben, mely növényekkel az utcáfrontról egészen be van növe. Helyi egyedi védelem alatt álló.



Helyi védelem alatt álló épület

Dessewffy-kúria

A régi iskolaépület mára már használaton kívül tartásra szorul. Kialakítását tekintve szabados elhelyezkedéssel. Az előkert meglehetősen hrikus, a főhomlokzaton található a homlokzati



Helyi védelem alatt álló épület

Szarka-kúria

Ma község-házaként üzemel. Teljesen felújított épület, mely az utcára merőlegesen szabadon álló telek beépítettségével áll az ingatlanon. Az épület szimmetrikus kialakítású, a főhomlokzata közepén a kiugró bejárat található. A cserépfedésen napelemek kerültek elhelyezésre a kor követelményeinek kielégítésére. Kertjében áll a 7 oszlopból álló millenniumi emlékmű.



Emlékmű

Lélekvesztő avagy a II. világháború hősi halálai

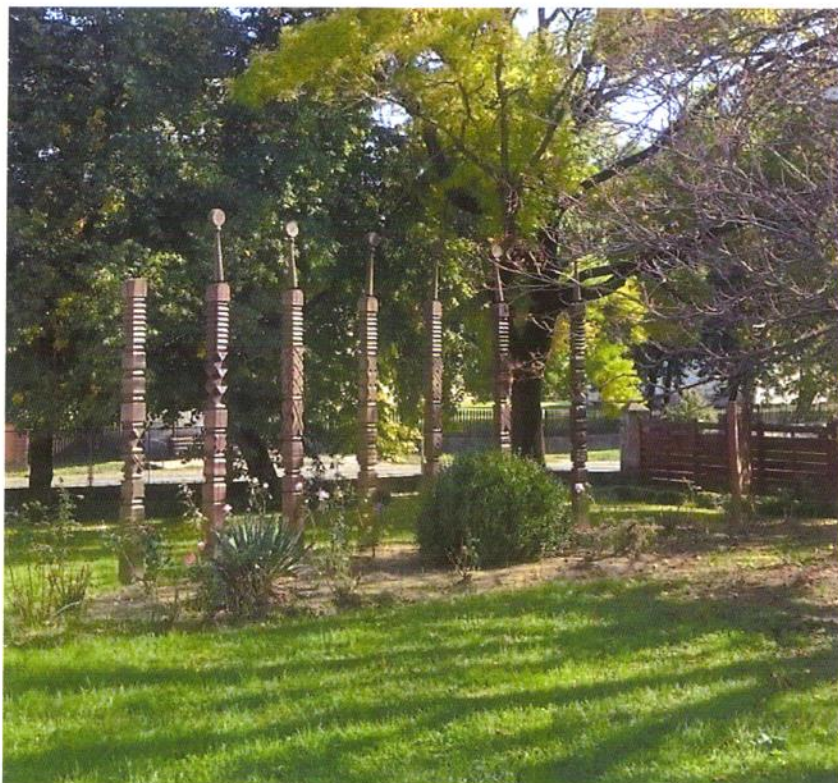
A szobrász, éremművész Nagy Lajos Imre Gulyás szülőfalujától az emlékmű elkészítésére. Magasított emlékmű a háború borzalmait igen kifejezően.



Emlékmű

Millenniumi emlékpark

A Polgármesteri Hivatal udvarán felállított Millenniumi emlékmű faragott oszlopai a Hét Vezért szimbolizálják. Ezen emlékmű a millenniumi zászló átadásakor készült, kárpátjai művészek által.



Emlékmű

2001 évi Tiszai árvízi emlékmű

A nagy tiszai árvíz 2011. március 6.-án kezdődött, mely a Beregben 46 települést érintett, emlékművet 2011. június 3.-án avatták fel az akkori miniszter Mádli Dalma jelenlétében.



Egyéb kiemelkedő jelentőségű örökségeink

Mikes Kelemen dombormű

A gondozási központ épület homlokzatán látható, melyet 2011. szeptember 25.-én avattak fel az író 250. évfordulója alkalmából. A portrédomborművet is Nagy Lajos Imre szobrászművész készítette el, aki annak idején ezen épület falai között járt iskolába a valaha oktatási intézményként működött épületben.



Egyéb kiemelkedő jelentőségű örökségeink

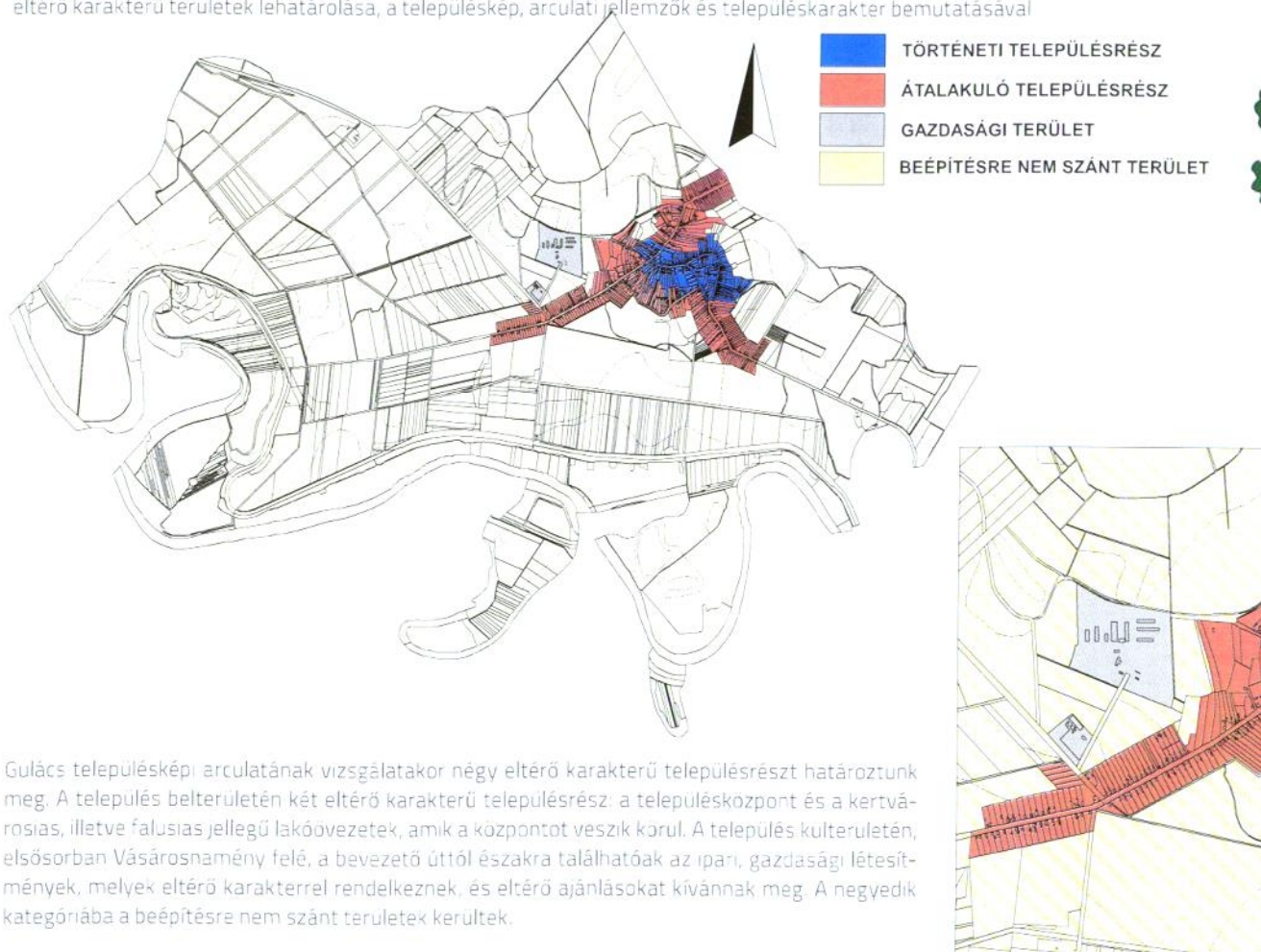
Magyarok Nagyasszonya templon

2003-ban megépült épült, mely a régi Dessewártása a XXI. századból merít. A harangtornya melyen harangja szabadszemmel látható.



TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával



TELEPÜLÉSKÖZPONT

A község szabálytalan alaprajzú település. A település központja a Tisza, Rákóczi és Szabadság utca kereszteződésénél, annak környezetében jött létre. Itt jellemzően igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő, melyek előkerttel és előkert nélküli egyaránt előfordulnak szabadonálló beépítési mód szerint. A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módon helyezkednek el előkertes kialakítással, többségükben magastetős tetőkialakítással.

Új épületünk kialakításánál ne erősítsük a településre néhol jellemző anomáliákat, ide nem illő épületek kialakítását. Több hasonló épület a településképi egységességét eredményezi, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeljünk.

A tetőgerinc kialakításánál a meglévő épületekhez, utcaképhez kell igazodnia. Utcával párhuzamos és merőleges gerincű épületek egyaránt megtalálhatóak. Az épületek sűrűn helyezkednek el a keskeny telkeken. A telkeken lévő beépítési százalék átlagostól nem eltérő, a kert hátuljában a zöldség- és gyümölcsstermesztéshez, konyhakert kialakításához megfelelő kert található.

Az épületek általában kontyvetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt. A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezést következtében jöttek létre. A melléképületek elhelyezésénél is körültekintően kell eljárni. A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg. Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani.

Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása nem jó megoldás. A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.



FOBB ILLESZKEDESI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlósság megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését takarozza a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületekkel alkalmazhatók



FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A településközpontot körbe ölelve alakult ki. Az itt található csekély mennyiségű vendéglátó és élelmiszer üzletek részben a lakóépületek átalakításával kerültek kialakításra. A múlt század elején épült épületek helyén az 1970-es években a sátoztetős épületek megjelentek a községben, számuk csekély, nem zavaró az utcaképben. Eközben egyéb típusú tervek is megvalósultak, főleg a nagy árvizek következtében újraépült lakóépületek esetében. A településképet formálják a bővítések is. A jövőben, nagyobb mértékben a meglévő lakóépületek felújításával lehet számolni.

Alapvető követelmény, hogy az épületek homlokzatképzésének, színhasználatának, anyaghasználatának kiválasztása során törekedjünk a településen már meglévő hasonló épületek építészeti jegyeinek hasonlítására. Csak akkor jöhet létre egységes utcakép, egységes településképi, ha az épületek, melyek szomszédosok egymással hasonlóságot mutatnak. Az épület megtervezése mellett még fontos, hogy azt a telken belül hová és hogyan, milyen beépítési mód szerint helyezzük el. Fordítsunk kellő figyelmet a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legregyebb épületek során a nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét, akár a tetőtér kialakítása is megtörténhet gazdaságos kialakítással, persze a konty vagy sátoztetős épületek esetében ez nem releváns. Az épületek általában földszintes kialakításuk, egy-egy többszintes előfordul.

A falusias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására. A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

Jelen település esetében igaz, hogy keresztben széles telek esetén alkalmazzunk. A kert méretű tárolóval, melyek kialakítása a főépület szomszédjához közel kerüljön meg.

A kerítés megválasztásánál is törekedjünk a településre nem jellemző tájidegen kerítés alkalmazásának elkerülésére. A településre nem jellemző tájidegen kerítés esetén tömör, átláthatatlan kerítés kerülendő. A kerítés megválasztásánál más szempontok mellett az anyag és forma megválasztásánál más megválasztásra is kell figyelmet fordítani. A megválasztásnál a megválasztásra kissé zártabb, rejtettebb kerítés



FOBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók



GAZDASÁGI TERÜLET

A területek külterületen fekszenek a településtől jól elkülönülten.

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől északkeleti irányban helyezkednek el. A Vásárosnamény felé vezető út mentén több mezőgazdasági és állattartó üzem működik. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

A gazdasági területek önálló belső településképi jellemzőkkel rendelkeznek. Elsősorban alacsony hajlású, nagy fesztávú ipari épületek találhatók itt, mely látványát a javított részek törik meg.

FŐBB ILLESZKEDESI SZEMPONTOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét a lakóterületen belül. A gazdasági és mezőgazdasági céltól. A lakó funkciójú épületek távolabb helyezkedjenek a lakó funkció magott legyen kialakítva kerítés kiépítése nem javasolt

Minden esetben törekenni kell a meglévő épületek anyaghasználatára és tetőformájának megvalósítására. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formák





Gyümölcsösök:
 években az alábbiakban.
 Az alma- és meggy-
 gyümölcsösök nincsenek
 belül a külterületi kategóriában,
 elsősorban a szőlő- és
 részben gyümölcsösök
 tott parcellák területének
 területek arányában.

22 | Településképi szempontból meghatározó területek

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A közigazgatási területen eltérő tájhasználat a jellemző, melyek közül a fákkal sűrűn benőtt erdőkon keresztül a gyümölcsfákkal telepített telkeken át, a szántók és a mezőgazdasági művelésbe részt nem vett táj egyaránt megtalálható.

Boroszlókerti Holt-Tisza

A holtág a Tisza szabályozása során végrehajtott 10. átmetszéssel alakult ki, a jobb parti hullámtéren található. Közigazgatásilag a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Jánd és Gulács községekhez tartozik. Hossza 3,1 km, átlagos szélessége 46 m, területe 14 ha, átlagos vízmélysége 1 m, víztérfogata 140 ezer m³. Állami tulajdon, kezelője a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága. Medrének feliszapoltsága és növényzettel való benőtttsége jelentős mértékű. Vízpótlása árhullámokból és szivárgó vizekből történik, leürítése megoldatlan. Funkciója: horgászat. Lakott településektől távol eső, még csendes, háborítatlan táj, élővilága igen gazdag, változatos és értékes. 1982 óta országos természeti védelem alatt álló terület. A „szentély” típusú holtágak közé tartozik.

Nagyszegi morotva

A holtág természetes lefűződéssel keletkezett, a Tisza jobb parti hullámtéren helyezkedik el. Közigazgatásilag a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Jánd és Gulács községek területéhez tartozik. Hossza 1,1 km, átlagos szélessége 60 m, területe 7 hektár, átlagos vízmélysége 1 m, víztérfogata 70 ezer m³. Csatornán keresztül közvetlen kapcsolata van a szomszédos Boroszlókerti Holt-T szával. Állami tulajdon, kezelője a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága. Medre jelentősen feliszapolódott, vízi növényzettel erőteljesen benőtt. Vize szivárgásból pótlódik, az árhullámok dontik, leürítése megoldatlan. Funkciója: horgászat. Mint igen gazdag, változatos és értékes élővilágú, lakott településektől távol eső, csendes és háborítatlan táj, már 1982 óta országos természeti védelem alatt áll. A „szentély” típusú holtágak közé tartozik.



A külterület része a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetnek, melynek összterülete 22 931 hektár, ebből fokozottan védett 2 307 hektár. A tájvédelmi körzet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik. A Tájvédelmi Körzetet 1982-ben hozták létre a Szatmári- és a Beregi-sík területén. A mozaikos szerkezetű tájvédelmi körzet 37 település külterületén helyezkedik el, központja Fehérgyarmaton található, a terület értékeit bemutató állandó kiállítással egy helyen.

Továbbá a külterület része a Tarpa-Tákos kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek.

A Tájvédelmi Körzet és természetmegőrzési terület kiemelten védett növénye Gulácsra vetítve:

Sűrű csetkák (Eleocharis carniolica) Eszmei értéke 10 000 Ft

A Tájvédelmi Körzet és természetmegőrzési terület kiemelten védett állatai Gulácsra vetítve:

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) Eszmei értéke 50 000 Ft

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) Eszmei értéke 5 000 Ft

Vörös lábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) Eszmei értéke 10 000 Ft.

Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) Eszmei értéke 500 000 Ft

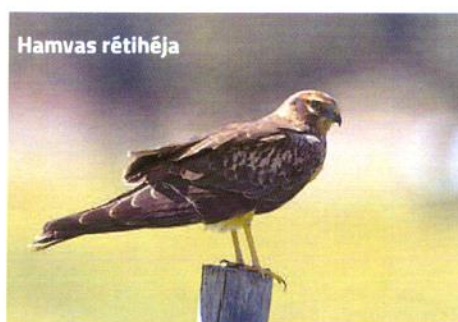
Réti fűlesbagoly (*Asio flammeus*) Eszmei értéke 250 000 Ft



Réti fűlesbagoly



Sűrű csetkák



Hamvas rétihéja



Skarlátbogár

5

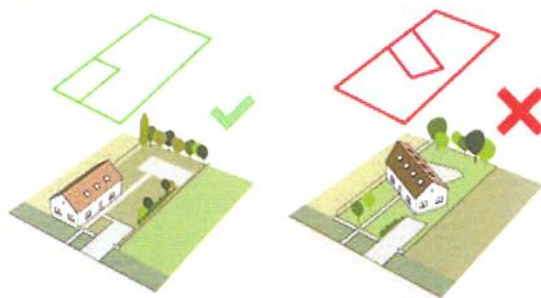
AJÁNLÁSOK: TELEPÜLÉSKÖZPONT

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértettek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáron álló, merőleges elhelyezkedésűek a családi házak az utcáfronthoz viszonyítva. A kötelezően előírt és kialakult előkert előírásoktól eltérni nem javasolt. A főépület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert. A lakóházak tervezésénél az előkert mértékétől eltérni nem engedélyezett. Ne kerüljön hosszabb telek esetén az előkert megnövelésével lakóépület. Szabadon álló beépítési mód szerint csak kozintézmények kerüljenek.



Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

Az ingatlanok beépítésénél a csaknem teljes családi ház közelében. A kertek vonatkozásában a tereprendezésnél célszerű figyelembe venni a szomszéd irányába történő túlszomszédosodást.

A tereprendezésnél célszerű figyelembe venni a szomszéd irányába történő túlszomszédosodást. Mindig végezzünk rétegenként tömörítést. Ha már szükség van rá, akkor törekedjünk a lépésköztől ki.

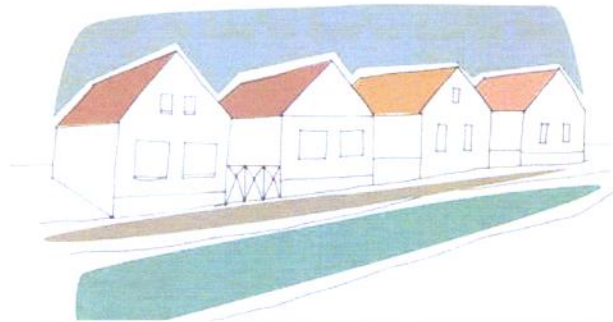


Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelő képek alkalmazása.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos.

A meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant, tehát ne térjünk el a kialakult állapottól.



Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Gulácson az épületek tetőhajlásszöge csaknem azonos.

A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt új épületeknek hasonlóan kell épülniük, mint a környezetében lévőkhöz, azaz magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem építhetők, kizárt.



Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképének megalkotása érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformájúaknak kell lenniük.

TETŐFORMA

Az épületek tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

Ha kialakult nyeregtetős vagy csonka kontyolt nyeregtetős házból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős vagy csonka kontyolt nyeregtetős tetőformájú családi ház.



Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználatú épületek jellemzők. (pl. vörös cserépfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítés).

Az új házak építésénél a meglévő épületek színhasználatát ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a nemesített színek nem elfogadhatók.



Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)



Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A feltűnő színek alkalmazása nem javasolt. (pl. cserépfedés) válasszunk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ékes példái Gulács településen is jól megfigyelhetők. Ezek az átmeneti- „külsőbelső” terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is. A településközpontban korábban a lakóépületeken volt jellemző mely ma már eltűnőben van. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Új épület újraértelmezett tornáccal (fedett terasszal) történő kialakításával tovább vihetjük e hagyományt a településen.



AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A két belterületi megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a településen élők feladata is. A hagyományos nyíláskialakítás az átépülő, lakóterületi településrészen jól megfigyelhető: kétszárnyú, jellegzetesen két vagy három osztású ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással.

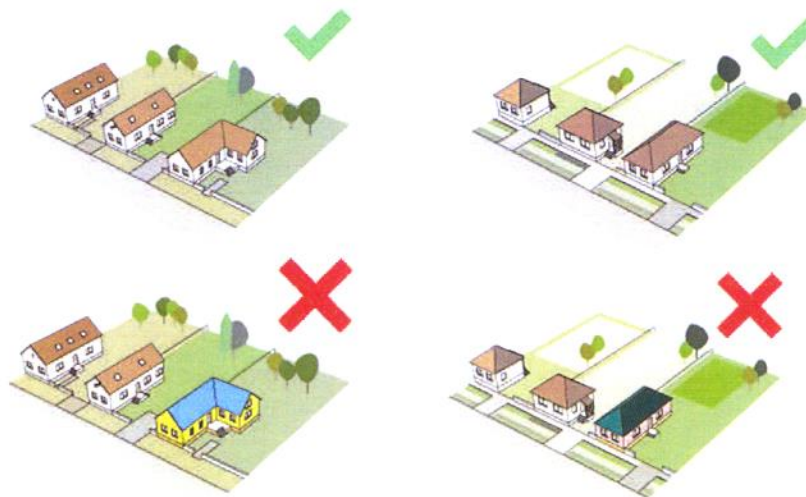
A településközpont településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg (a múlt értékeiként is). Középületeinken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat is találhatunk. Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Közegészségügyi, oktatási és szolgáltató funkciójú épületek estén a hosszított nyílászárók modern megfogalmazásban is visszaidézhetők.



HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Gulács épületeinek burkolásai, vakolatainak színezése egyre inkább kedvelt a tulajdonosok körében. Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.



Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

RÉSZLETEK

A népi építészeti örökséget hordozó épület XX. század elejei építőmesterek szakmai tudá nyesség átvétele a mában is a jövőnek megő ha figyelünk a hagyomány és modernizáció k biztosításának betartásával.

A bejárat hangsúlyozása meghatározza az ép tégla a hatást csak erősíti, ill. modern, egyedi k tér erősíti ezt a hatást, kiemeli az épület funko



Az épület harmonikus kialakítását az egyes lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, nyezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

A kerítés kapcsolatot teremt a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely általában áttört, de kivételes esetben, amikor a magánterületünket szeretnénk óvni, akkor a tömör is megengedett. A településen vannak olyan formák és anyaghasználatok, melyek rendszeresen visszatérnek. A településközpontban a téglapillérek között ritkított fa deszkázatos, fémhálós kerítéseket találunk, egy a kert és az épület homlokzat is jól látszik.

A kertkapu és a gépkocsi kapu kialakításakor a kerítéshez és az épülethez illeszkedjünk. A kapu hangsúlyos legyen, de ne hivalkodó.



Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágy-szárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sovány kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télennyáron levelekkel borító fajokat alkalmazunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.



Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település, településrészek ka-
mészeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat vá-
ló növényeink jól érzik-e magukat a környezetükben.

A település központi belterületének virágzó növényei: a bokorrózsa (*Rosa* sp.), orgona (*Syr-
gyéb tűlevelű orokzöldeket.*

**A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A
azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.**

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. Az eltérő felületek szétválasztása jelentős javulást eredményezhet. Az átalakuló település-szélekre különösen nagy figyelmet kell fordítani. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

A településközpontban kellemesen hangulatos utcaképek alakultak ki, fontos annak esztétikus harmónikus kialakítása, megtartása, hiszen az utcakeresztszemet a telkek és az utcák viszonyát mutatja be, ezért fontos törekedni az egységes kialakításra.

A parkolóhelyek kialakításának közelében ne alkalmazzunk gyepet, kerüljük a ráparkolást.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére.

Az utcákon eperfát, vadkörtét vagy gombjuhart válasszunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló.

Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojásded formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati osterfa stb).

Javasolt több növény alkalmazása a közterületen, majd azok folyamatos gondozása.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során áteresztésre, valamint az akadálymentesítés kiválasztása javasolt a burkolat színének kiválasztásakor. A tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a maguk között a településen élők maguk alakítják, gondozzák. Sokszor ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek az előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a nagy növények alkalmazását, legfőképpen a keresztező utcák szabadkijáratát ne akadályozzuk növényekkel, gólgig növő cserjéket.



KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településnek, településrésznek azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösség szabadterek. Megjelenésük fokozta fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokása és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztás is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A településközpont, és magába a település csak pár köztérrel rendelkezik. A református templom előtt látható egy kisebb park a világosi mesteri hivatal mögött egy szépen felszerelt játszótér.



Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség miatt a növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.



AJÁNLÁSOK: FALUSIAS LAKÓTERÜLET

a településképi minőség, formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

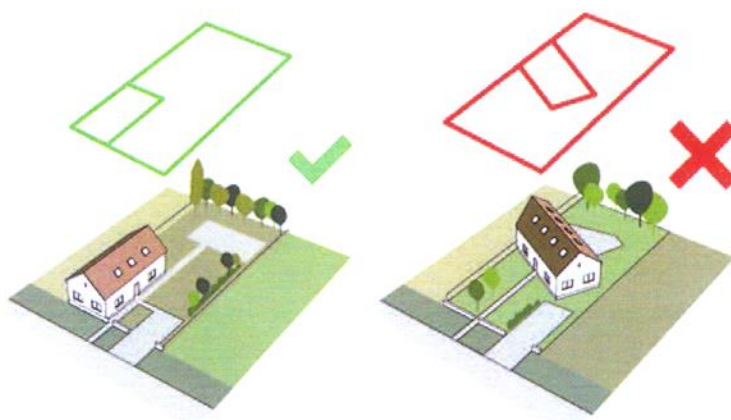
TELEPÍTÉS

A falusias lakóterületeken a keskeny, kicsi telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagy összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni a ház mellett.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi fölöslegesen.



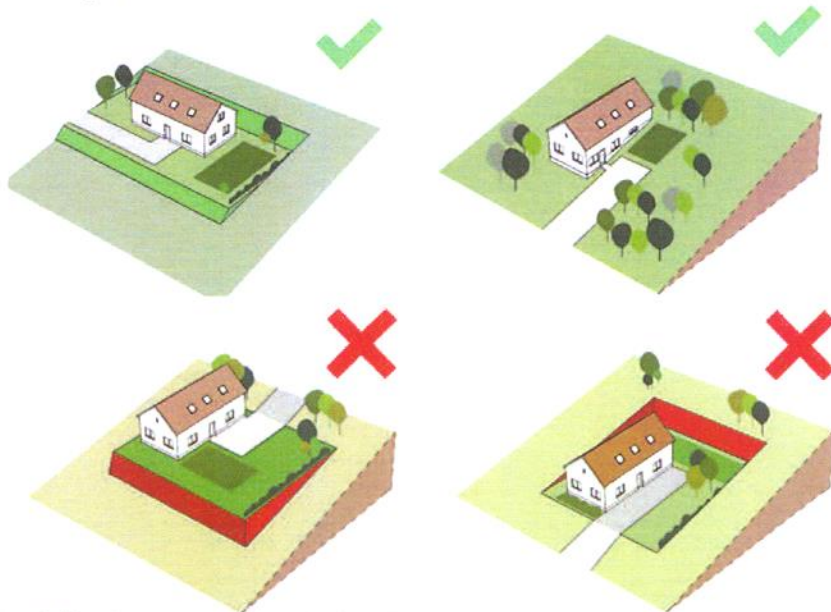
Javasolt az utcára merőlegesen kialakított tetőformájú épületek kialakítása, valamint az előírt előkertek betartása és az oldalhatáron álló beépítési mód.

TEREPALAKÍTÁS

A terület síknak mondható. Házunkat a terepre illeszkedve helyezzük el, az esetleges szintkülönbségek során a több szinten való megrepfelszín megváltoztatni. A gondosan megtervezett épület jól illeszkedik a tájba, harmonizál vele. Ez esetben a kerttel is egy kedvező

Nem elfogadható olyan tereprendezés, mely során az új épület teljes egészében terepfeltöltésre kerülne, mert ezáltal feltűnően kiemelkedne a terepről. Nem elfogadható az épület földbe vágása, a zavaróan magas rézsűk, valamint támfalak alkalmazása, indig komoly problémát tud okozni egy zúduló csapadék.

Ha a tereprendezés elkerülhetetlenné válik, abban az esetben a terepfelszín megváltoztatására a legjobb megoldás a lakóépület részleges terepfelszínén kitermelt földmennyiség rézsúvel való kialakításával. De a szomszédos telkek körzetében sê a telekhatárokon ekkor se adottságokat.



Az épületeket terepre ültetve helyezzük el. Kerüljük a támfalakat és bevágásokat. Lépcsőzetes kialakítás javasolt a meredek terepnél.



MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható.

Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térdfal építésével vagy új tető kialakításával, utcfronti homlokzat megemelésével jár.



Cél az azonos magassággal rendelkező épületekkel kialakított utcakép. Tehát az újonnan készülő épületek ne legyenek se túl alacsonyak, se túl magasak a környezetüben lévő épületeknél.

A szomszédos épületekhez hasonló tetőhajlástól túl alacsony hajlásszögű nem kívánatos.

TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése során is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

A háztetőkön nem találhatók kiugró tetőrészek, kiemelt felületek, kutyaólas ablakok, tornyok, melynek megtartása a nyeregtető egységes síkjának megőrzésével lehetséges. Az oromfalas tömegalakítás a tetőtérben lévő bevilágító ablakok elhelyezését teszi lehetővé. A tetősík ablakok ugyanezt a szerepet betöltik. Ezek jó megoldások.

Nem javasolt a tetősíkjának megbontását eredményező tetőablakok kialakítása. A kutyaólas ablakok vagy kiemelések alkalmazása elfogadhatatlan. A tornyocskák, díszítő tetődombok használata szintén nem elfogadható.

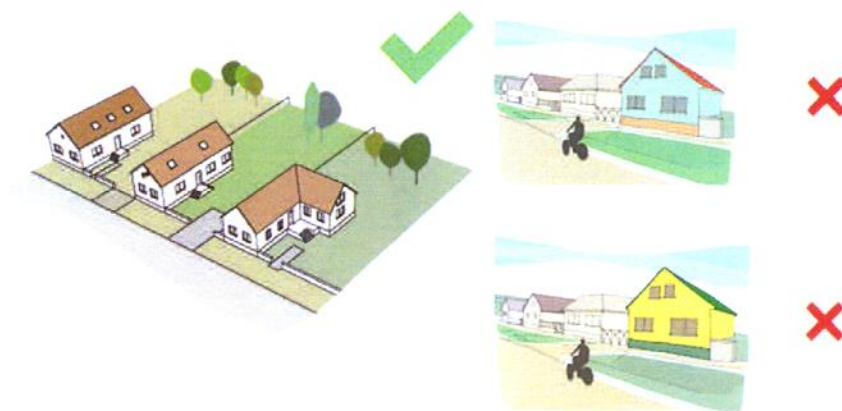


Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet teremtenek. Az új építkezésekben az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformát kell használni.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.



Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)



Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)



A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem a során az élénk színek alkalmazása nem javasolt (cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A tornác az a folyosószerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a ház és kert között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. Véd az esőtől, hőtől, forróságtól. A régi házak fávázas vagy oszlopos tornácai szép, követendő példák lehetnek. Új épületeinken a szélesített, vagy terasz fedésként használt ilyen külső tér az épület legkellemesebb helyét, helyeit alkotják.





AJTÓK, ABLAKOK

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víz-tiszta, vagy matt síkuvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az ablakok mérete kiosztása az arányos illeszkedés biztosítása mellett az épület funkciója határozza meg. A környezet másolását kerülni kell. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani, illetve redőnyszekrény beépített, rejtett kivitelben a nyílászáróval megegyező színben. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni. Lakóépületeken, a nyílászáró cserék esetén jó megoldás a középen felnyíló ablak. Egyedi nyílászárók a fa dominanciájú homlokzaton biztosítja az épületen belüli - a homlokzaton megjelenő – arányos illeszkedést.



Lakóépületeken a középen felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához. A redőnyszekrény rejtett kialakítású megoldással a homlokzat egységét nem bontja meg.



HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. Az oromfal nem emelkedik a tető felé, a tető nyúlik ki fölötte és védi a falat. Az orom csomakontyolása elfogadható. Amennyiben több oromfal is található vagy készül egy épületnél, akkor azok egységesen legyenek kialakítva. Az utcafronti homlokzat tagolását a lábazat, a földém szintjét jelölő párkány, az ablakok vagy az ormot keretező vakolatkeretek adják. A hagyományos utcai oromfalas homlokzatokon még megjelenik a tornác végénél az íves záródású bejárat nyílása, vagy egy szobaablakkal azonos kialakítású ablak.

A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.

Az épületek vakoltak. A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítetlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábazat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábazat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok téglát.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak, pl.: kő vagy fa burkolatot.

A beton, uveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.



A tetők kerámia cserepe és új épület esetében is k melynek színe a kerámia színezett cserepek nem fontos a tetőszövet szer kiegészítő épületrészeker ben. A táblás fémlemez fe





RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak – árnyékolnak!

Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.



KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár egy új festék, új színhasználat során már tudunk változtatni rajta.



Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerürendő.



KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Végül figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyelünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.



A természettel való közvetlen kapcsolatot a konyhai évszakról-évszakra váltrozzuk, megújul. A természet kalmazásával az élőlények számára új életteret teremtünk, gondozott kertek, porták a jellemzők. A háttérben a természet szolgálja, hanem gyümölcsöket, zöldségeket.

A kert az épített környezet része. Ha harmadik szféra szerepével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor ezzel közvetlen életterünk a szabadtérre kiterjedő településképi szépségének növelésére, de sajátos szempont, hogy a kertünk kialakítása az éghajlatnak illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti



A kert nem csak védelmi szerepet tölt be, hanem díszítő szándéka is legalább olyanira fontos. Gondozott, szép kertünkben nem csak magunk gyönyörködhetünk, hanem az éppen arra tévedők számára is jó benyomást kelthetünk, továbbá a település arculatához pozitívan járulunk hozzá. A növények telepítésekor érdemes olyan fajokat kiválasztani, amelyek nem csak virágjukkal, hanem a levelükkel is díszítenek, így csaknem minden évszakban színesítik udvarunkat.

Célszerű a kertben lévő melléképületek anyaghasználatánál a főépületen felhasznált anyagok alkalmazása. A nyílászáró szerkezetek színezésével a pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, favázas szerkezetek, kutak harmonizáljanak. Amennyiben fémvázas szerkezetű épületünk van, javasolt a növényvel való körbefuttatása. A hulladéktároló helyét az épülethomlokzat vonalában alakítsuk, melyet növényekkel takarjunk. Kertünkben helyezzünk el kerti padot, ahonnan saját házukban, környezetünkben gyönyörködhetünk. A helyi hagyományokhoz illeszkedve az előkertben a kiskertet keretező, alacsony fa léckerítés alkalmazása javasolt, mely illeszkedjen az utcai kerítéshez és családi házukhoz.



Lehetőség szerint könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk. A kevésbé használt részekben téglából is kialakíthatjuk a járőfelületet. A szegélyek a járólappal harmonizálva készítsük el.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sovány kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télen-nyáron levelekkel borító fajokat alkalmazzunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőktől az egynyári virágokig. Ügyeljünk az egy időben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növéssű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényeink jól érzik-e magukat a környezetükben.

A lakott terület jellegzetes virágzó növényei a bokorrózsa (*Rosa* sp.), orgona (*Syringa* sp.). A kertekben a szőlő mellett elsősorban gyümölcsfák ültetendők (elsősorban dió, szilva, alma, körte). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket, egyébként sem jellemző településünkön.



A kert és az épület harmoniája fontos. Ne takarítsa el az épületet a kert. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos stílusban valósuljon meg.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott véleményüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővezetékbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsönkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A toított, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojás formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai köris, nyugati ostorfa stb.).

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a víz-áteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábadataihoz.



Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a gulácsiak gyakran alakítják, gondozzák sa, során ügyelünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és a szomszédok utcakertjével. Kerüljük a túlterhelést, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátást se akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk cserjéket.

Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. A csapadék hasznosítása megnöveli a szélvédetét, csak azért is mivel a víz a kellemes közérzet biztosításának egyik alap köve, és környezetünk egyik leglátványosabb eleme is. A belvárosi árkok. Az újonnan kialakulandó részeknél célszerű, hogy azok képesek legyenek a lehulló csapadékot megtartani esőkertek segítségével. Az árkokat átszelő gépkocsibehajtók, hidak a település karakteres elemei. Egységes kialakításuk fontos.



Javasolt több növény alkalmazása a közterületek fásításához, lehetőleg az utcák fásításához.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KOZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani.

A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Gulácson falusias lakóterületén nem található kiemelkedő közpark, de a szerényebb teresedései impozáns kialakításúak. Gondozott köztemetővel, világháborús emlékművel, virágos utcákkal rendelkezik.



Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

AJÁNLÁSOK: GAZDASÁGI TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

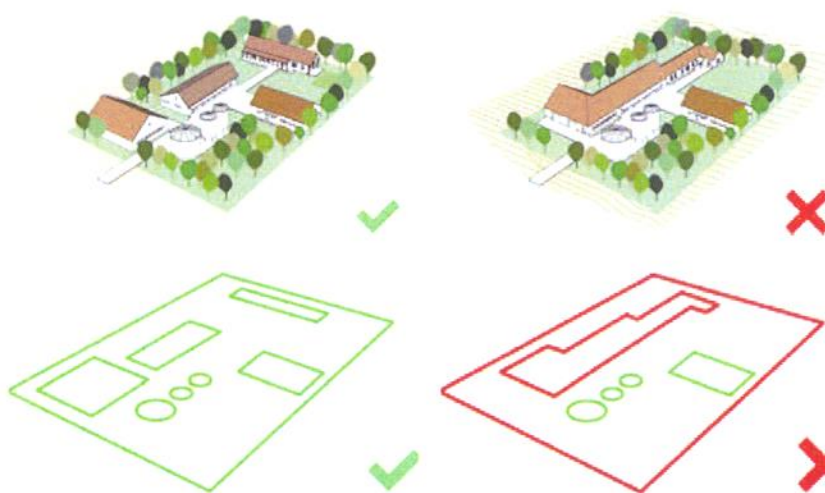
Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas a bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt területet kell használni.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, barna-, illetve rozsdá övezeteinek hasznosíthatóságát.

Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés. Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények az előbbiektől eltérően a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.



A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet az egyszerű építészeti gazdaságára, mely ezáltal szerepet jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronton, ipari kapuk, nem utolsósorban a reklámfelület kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térszerkezeti telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatos helyiségek esetében az épületek igényes épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb k

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél, nyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különben is alkalmazható a telephely területének az épület, épületrész takarására.



hető. A túlságosan tördelt vagy manzárdtető nem javasolható a külterületi tájképbe.

A külterületeken, a telken található gazdaság nem javasolható, ha azt a technológia nem írja elő. A major, a tanyalakó funkciójú épületei a külterületen követve illeszkedik a külterületi tájba. A külterületi védelem, ezért a külterületi épületeket védeni kell, ha nem tudja ezt a szerepet betölteni.

Gulács település gazdasági területein és tanyáin elsősorban nyeregtetős tetőforma alkalmazása a jó megoldás, mely a funkcióhoz igazítottan nyeregtetős (oldal) szárnyakat is tartalmazhat. A tornácosan kialakított épülettel a hagyomány is tovább vi-



AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználattal, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.

Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, területi ajánlásait.

Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Gulács település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:







- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtomorodásához, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszerke-
szerek által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.

- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.

- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.

- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.





Általánosságban elmondható, hogy a természetnek kell törekedni.

Osztóozni kell a hagyományos növényi kultúrák megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterületi talajok megkötésére védőfásítás telepítése, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyos tölgyek). A defláció és az erózió okozta károsodásához elsődleges a paragon hagyott, kopó való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint a ványfa kiszorítják a természetes vegetációt, fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel.

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése, állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.



JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Példák a 2001-es árvíz után épült lakóépületek közül, melyek a népi építészet eszközeit figyelembe véve valósultak meg. (tornác, párkány, csonkakontyolt nyereg-tető).

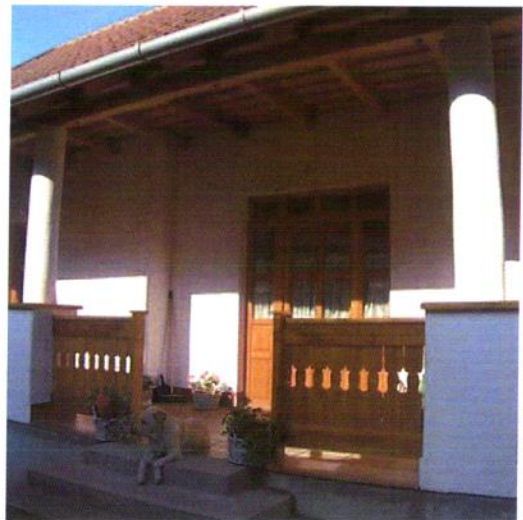
Kékszilva Lak

Egy kedves, szép ház, amely kitárt ajtókkal, kellemes hangulattal várja a falusi élet meghittségére vágyó vendégeket.

4-5 tagú családnak vagy kisebb baráti társaságnak kiváló pihenési lehetőséget biztosít. minden esetben csak a vendég család tartózkodik a vendégházban, kertben, udvaron.

Gépkocsi beállításra, játékra, szaladgálásra nagy udvaron van lehetőség.







A mai kornak
májú épülete
hány példája
gos színű hon
továbbá eszt
átértelmezet

62 | Jó példák

Példák a településre jellemző fa kerítések-
ből.





64 | Jö példák



JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

Az épületek és növényeken túl az utcaképhez ugyanúgy hozzátartoznak a cégérek, reklámfelületek és hirdetőtáblák. Fontos, hogy szolgáltatásunkat úgy hirdessük, hogy az ne legyen a járókelők rosszallásának kiváltása, mindösszesen a figyelemfelhívás legyen a cél olyan tájékoztatóval, mellyel az utcaképet és településképet szebbé teszi. Elengedhetetlen, hogy a megválasztott cégér, cégtábla az épület jellemzőihez alkalmazkodjon.

Reklámhordozó létesítése csak a szabványok betartása mellett lehetséges, melyek esetében fontos a megfelelő anyaghasználat megválasztása.

Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges.

Az egyedi készítésű utcanev táblák emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a rikító, színben, anyagában és formájában nem odaillő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése. Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanev táblák, házsámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.





IMPRESSZUM

GULÁCS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
gulacskozseg.hu
polgarmesterhivatalgulacs@gmail.com
4842 Gulács, Rákóczi utca 12.
Telefon: 06-45-708-632
Polgármester: Ujvári Judit
Főépítész: Dudás Ede István
dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.
SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.
FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.
BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.
GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.
BETŰTÍPUS: Titillium

Felhasznált irodalom
muemlekem.hu objektumok, adatbázis kereső
wikipédia, a szabad enciklopédia

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A 23. oldalon lévő fotók a wikipédia szabad enciklopédia képei.

A kézikönyvben felhasználásra került a Magyarszéphegy Településképi Arculati Kézikönyv egyes szövegbetétjei.

Gulács, 2017.



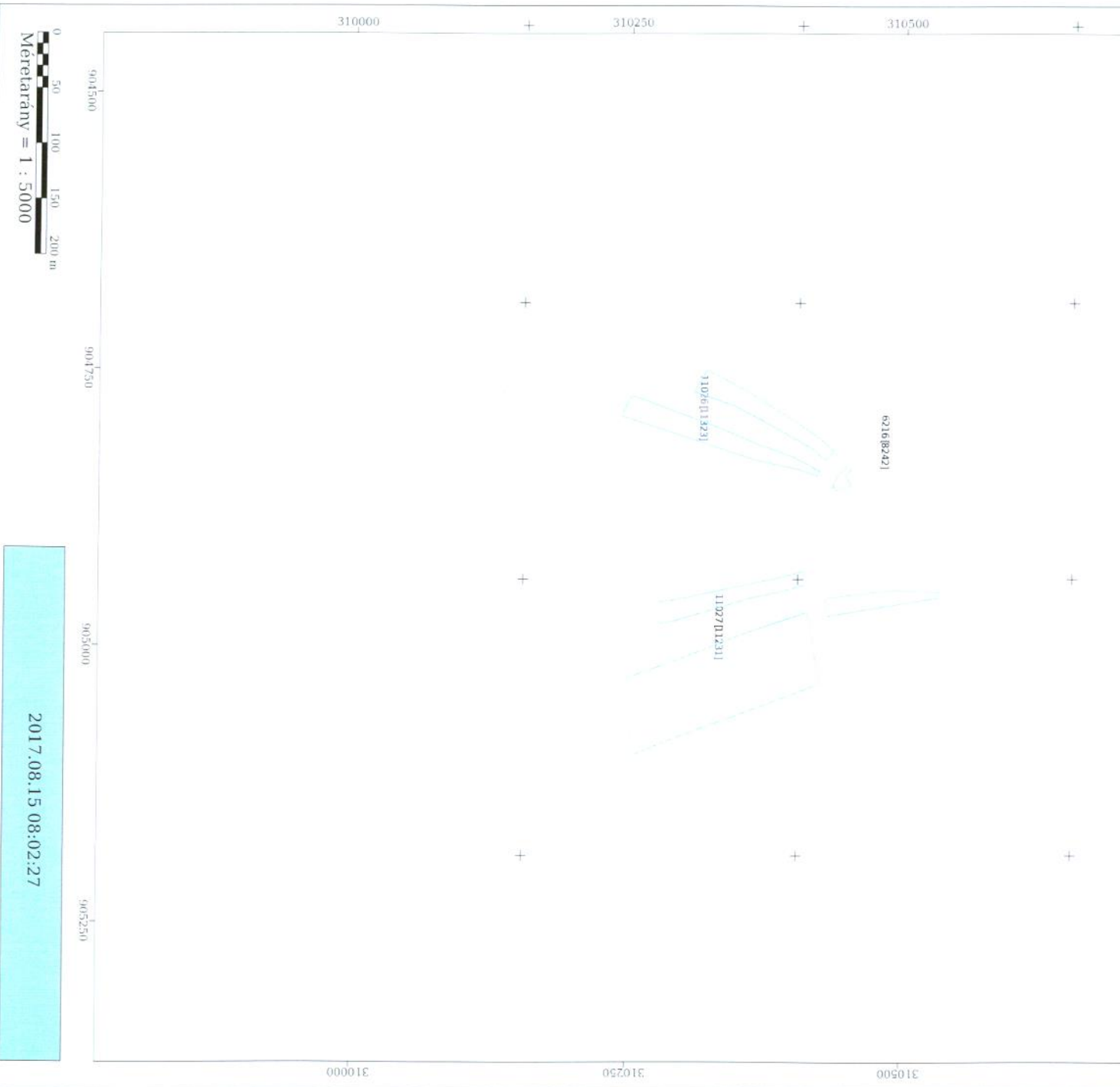
Kapott adatszolgáltatások:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya adatszolg
- Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Debreceni Hatósági Iroda adatszolgáltatási levele

MELL
TELEPÜL

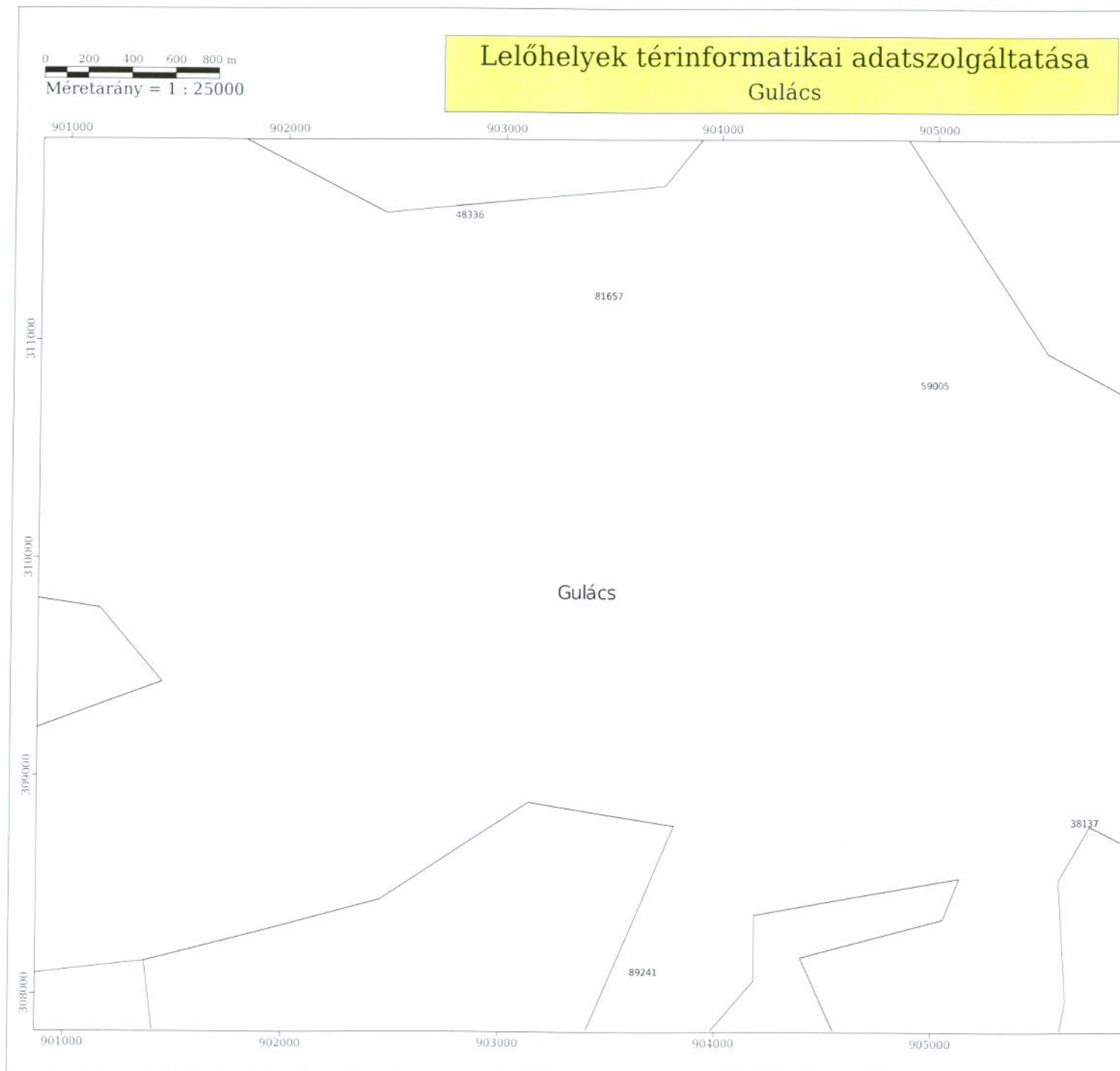
MŰEMLÉKI ADATSZOLGÁLTATÁS

törzsszám	azonosító	helység	cím	név	védelem	helyrajzi szám	EO
11026	12868	Gulács	Szabadság u.	Népi lakóház és istálló műemléki környezete	Műemléki környezet	457, 194, 187	
11027	12869	Gulács	Szabadság u.	Lakóház műemléki környezet	Műemléki környezet	453/2, 231, 229	
11026	18097	Gulács	Szabadság utca 11.	lakóépület	Műemlék	193	904
11026	18098	Gulács	Szabadság utca 11.	gazdasági melléképületek	Műemlék	193	904
6216	22920	Gulács		Ref. templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet	457, 460, 186, 181, 180, 179, 178, 23, 22, 21, 454/4, 455, 459, 251	
6216	8242	Gulács	Rákóczi u.	Ref. templom	Műemlék	458	904
11026	11323	Gulács	Szabadság utca 11.	Lakóépület és gazdasági melléképületek	Műemlék	193	
11027	11231	Gulács	Szabadság u. 31/1.	Lakóépület	Műemlék	230	904



0 200 400 600 800 m
Méretarány = 1 : 25000

Lelőhelyek térinformatikai adatszolgáltatása Gulács



Gulács Község Önkormányzatának Polgármestere

GULÁCS

Rákóczi u. 12.

4842

Tisztelt Polgármester Asszony!

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: **Hatóság**), mint a tárgyi ügy előkészítésébe bevont államigazgatási szerv, az alábbi tájékoztatást adja a feladat ellátásához szükséges – a Hatóság nyilvántartásának részét képező – elektronikus hírközlési szolgáltatókról, szolgáltatósokról, akik, amelyek a rendezés alá vont területtel érintettek, valamint a hatáskörébe tartozó kérdésekben a jogszabályokon alapuló követelményekről.

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában, az elektronikus hírközlésről szóló **2003. évi C. törvény 94. § (1) bekezdése** szerint: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – **biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.**”

A postai létesítmények vonatkozásában a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 31. § (1) bekezdése alapján: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál biztosítani kell a postai szolgáltató helyek, felvételi pontok és kézbesítési pontok, valamint az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő egyéb eszközök elhelyezésének lehetőségét.”

Az elhelyezés területét a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 26. § (1) bekezdése szabályozza, további műszaki iránymutatást az MSZ 7487 számú szabvány ad.

építményfajtákat is (pl. hírközlési hálózatok és azok építményei, adótornyok) - településképhez való illeszkedését biztosító anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására és a zöldfelületek kialakításának módjára vonatkozó településképi követelményt, valamint az egyéb műszaki berendezések (épületre szerelt műszaki eszközök) elhelyezésére és alkalmazására, illetve tilalmára vonatkozó településképi követelményt tartalmazhat.

Ezen településképi követelmények meghatározására további részletszabályokat tartalmaz a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet):

Az építményekre vonatkozó településképi követelmény a Korm. Rendelet 23/F. § (2) bekezdés c) pontja szerint településképi szempontból meghatározó, vagy a helyi egyedi védelemmel érintett terület tekintetében az építési tevékenységgel érintett építmény anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására, telken a zöldfelületek kialakításának módjára, és sajátos építményfajták elhelyezésének módjára határozható meg. A (3) bekezdés alapján az anyaghasználatra vonatkozó követelmény kiterjedhet az építmény, sajátos építményfajták építőanyagának településszervezeti befolyásoló valamely minőségi jellemzőjére. A 23/G. § c) pontja szerint a helyi védelemmel érintett területeken kötelező meghatározni a sajátos építményekkel, műtárgyakkal kapcsolatos anyaghasználatra vonatkozó követelményeket.

A 22. § (4), (5) és (7) bekezdései szerint fenti követelmények településképi szempontból meghatározó területen csak megengedő, vagy tiltó; helyi egyedi védelemmel érintett elemre vonatkozóan megengedő, tiltó, vagy kötelező követelményként határozhatók meg. Egyéb területek esetében csak építmény anyaghasználatára vonatkozó, tiltó építészeti követelmény határozható meg, tehát a sajátos építmények elhelyezése nem korlátozható.

Az egyéb műszaki berendezésekre vonatkozó településképi követelmény a 23/F. § (5) bekezdés b) pontja alapján a berendezés homlokzaton történő elhelyezési módjának és lehetőségének meghatározására, továbbá a 23/H. § (2) bekezdése szerint formai követelményeire, számára és anyaghasználatára vonatkozhat.

Az egyéb műszaki berendezések elhelyezésére vonatkozóan a teljes közigazgatási területen megengedő, tiltó és kötelező településképi követelmény is meghatározható.

A Hatóság felhívja a figyelmet, hogy folyamatban van a „Digitális Nemzet Fejlesztési Program” (a továbbiakban: DNFP) megvalósítása.

A Hatóság kéri, hogy a kapcsolódó beruházások, fejlesztések megvalósításának biztosítása érdekében a településképi arcuati kézikönyv és a településképi rendelet elkészítése során ezt is figyelembe venni szíveskedjenek.

A hírközlési szolgáltatók elkötelezték a DNFP sikere mellett, így az elkövetkezendő 2 év során jelentős hálózatt fejlesztéseket hajtanak végre vezetékes és vezeték nélküli hálózataikon egyaránt. E fejlesztések közt saját és állami finanszírozású optikai hálózat fejlesztési projektek is futnak, és ezen projektek, több tízezer háztartást érintenek.

Az állami finanszírozású pályázatok kiírása és elbírálása több ütemben történik, a saját finanszírozású beruházások esetében a kiviteli tervek készítése és a kivitelezési munkák párhuzamosan valósulnak meg.

A DNFP keretein belül megvalósuló fejlesztések kapcsán túlnyomóan optikai hozzáférési hálózatot építenek ki a szolgáltatók, amelyhez elsősorban a meglévő aléptírmény hálózatokat, illetve ritkábban beépített területeken saját, vagy az elektromos kifizettségű, meglévő oszlop sorokat terveznek igénybe venni.

A Hatóság számára kiemelt jelentőséggel bír az elektronikus hírközlési szolgáltatások fejlesztése, azok minőségének javítása, a digitális kompetenciák fejlesztése a lakosság körében, megteremtve ezáltal az információs társadalom további fejlődésének és a fogyasztói jólét növekedésének alapját, részben a frekvenciát hatékonyan használó hálózatok kiépítésének támogatásával, a szélessávú vezeték nélküli lefedettség növelésével, végső soron a szolgáltatás kínálati oldalának növekedésével és a fogyasztói árak csökkentésével.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatók zöldmezős beruházások esetén új, földalatti infrastruktúra kiépítését tervezik. Korlátozott mennyiségben kerülhet sor meglévő oszlop soros hálózat kiegészítésére, vagy meghosszabbítására, kizárólag műszaki racionalitás alapján.

A meglévő oszlop soros hálózat felhasználására, közös (hírközlési, vagy elektromos) eszközök használatára a szolgáltatókat hírközlési jogszabályok kötelezik, ugyanakkor költséghatékonyági szempontok is szólnak mellette, hiszen az érintett hírközlési szolgáltatóknak vállalnia kell, hogy az így elhelyezett vezeték egy későbbiekben bekövetkező áthelyezésnél oszítja a tartószerkezeten lévő többi vezeték sorsát. Ez a megoldás véleményünk szerint nem akadályozza, hanem – a költségek megoszlása miatt – könnyebbé teheti az oszlopok majdani eltávolítását, a hálózatok föld alá helyezését.

egy-egy antennatartó szerkezet hány darab antennát, bír el illetve, hogy az előírt szintű lefedettség eléréséhez milyen egymáshoz viszonyított távolságra kell elhelyezni egymástól a berendezéseket és tartószerkezeteket.

Egy szolgáltató által lefedett terület ún. cellákra van osztva. Egy cella megfelel egy adótorony vagy ismétlőadók esetén több kisebb adótorony által lefedett területnek. A cella méretét az adó kisugárzott teljesítménye határozza meg és ez fordítva is igaz, adott cellamérethez adott teljesítmény szükséges. A celluláris hálózatok alapgondolata az, hogy alacsony energiaszintű adók használatával lehetővé tegye a hatékony frekvencia-újrafelhasználást. Ugyanis abban az esetben, ha erős adókat használnának, akkor az adott frekvenciát csak több 100 kilométer távolságban lehetne újra felhasználni.

A celluláris mobil hálózathoz lefoglalt frekvenciasáv cellacsoportok között van elosztva. Ez az elosztás a szolgáltató által lefedett területen cellacsoportonként ismétlődik. Az elérhető rádiócsatornák teljes számban használhatóak minden egyes cellacsoportban, és ez alkotja a szolgáltató lefedett területét. Egy frekvencia, amelyet egy cella használ, pár cellával arrébb is használható, de két, ugyanazt a frekvenciát használó cella között megfelelő távolságnak kell lennie az interferencia elkerülése végett. A frekvencia-újrafelhasználás jelentősen megnöveli a hálózaton lévő felhasználók számában mért kapacitást.

A mobiltelefon-szolgáltatás akkor teljesíti az előfizetők által támasztott elvárásokat, ha az ügyfelek bárhol és bármikor, kíváló minőségben tudnak hívást kezdeményezni, vagy fogadni. A mozgó (például autóban utazó) előfizető szempontjából fontos követelmény, hogy a felépített összeköttetés cellahatárok átlépésekor ne szakadjon meg. Mindez csak úgy lehetséges, ha a mobiltelefonokkal kapcsolatot létesítő bázisállomások által kibocsátott rádióhullámok az előfizetők tartózkodási- és mozgási területét hézagmentesen fedik le.

Az új antennák telepítésének legfőbb oka, hogy a mobiltelefon-előfizetők számának növekedésével párhuzamosan növelni kell a hálózat kapacitását is, az új technológiához (pl. LTE) pedig új hálózat kiépítésére van szükség.

Az antennák helyének meghatározása körültekintő mérnöki tervezés eredménye, amelynek lényege, hogy olyan helyekre telepítsék az antennákat, ahol az előfizetők igénybe vehetik azt, hiszen a mobiltelefont használók minden esetben a bázisállomással létesítenek kapcsolatot, és az állomásnak a legcélszerűbb olyan helyen állnia, ahol magas a mobiltelefonálók száma.

tipikusan 30-40 méteres magasságban helyezkedik el, de lehetőleg legalább 10m-el a környező tereptárgyak felett helyezkedjen el.

Keresni kell a meglévő objektumok használatának lehetőségét (meglévő torony, víztorony, kémény, templontorony, magasabb ipari létesítmények, lakóépületek, stb.). Ezeket a településeknek a saját szabályozó eszközeikben (Településképi rendelet, Településképi Arculati Kézikönyv) célszerű biztosítani.

Az előfizetők igénylik az egyre magasabb átviteli sebességet, ami azt eredményezi, hogy egyre közelebb kell hozzájuk elhelyezni a bázisállomást, tehát nem elegendő a település szélére letenni, hanem azt be kell "vinni" a településre.

A szolgáltatók mindig arra törekednek, hogy a szolgáltatás biztosításához optimálisan a legkevesebb bázisállomás építésére és a lehető legkisebb adóteljesítményre legyen szükség.

Az antennákat (bázisállomásokat) a cellás elv alapján – elsősorban a sűrűn lakott területekre kell telepíteni. Ennek oka, hogy itt az előfizetők száma, illetve a mobilhasználat időtartama folyamatosan növekszik.

A bázisállomások vízszintesen, az autók fényszóróihoz hasonlóan bocsátanak ki rádióhullámokat, tehát nagyon kevés energia jut az antenna alatti területre. Az antennák által kibocsátott rádióhullámok vízszintes irányítottaságából adódik, hogy közvetlenül az antenna alatti területeken az elektromágneses tér intenzitása rendkívül csekély, és a távolsággal négyzetes arányban csökken. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének (WHO) egyértelmű állásfoglalásából is tudjuk, hogy a bázisállomások lakosságot érintő elektromágneses hatása elhanyagolható, egészségkárosodással nem kell számolni.

Az egészségügyi szabályozás úgynevezett megengedő határértékeket határoz meg. A megengedhető határértékek megállapítása nemzetközi tudományos testületek feladata. A rendelkezésre álló kutatási eredmények figyelembevételével határozzák meg a határértékeket, ahol a lakosság esetében 50-szeres biztonsági faktort alkalmaznak arra az intenzitásra, ahol bármely biológiai hatás felmerül.

Az elektromágneses hullámok élettani hatásaival kapcsolatban ez idáig több tízezer tudományos publikáció jelent meg. A tanulmányok alapján az Egészségügyi Világszervezet (WHO) azt a végkövetkeztetést vonta le, hogy a bázisállomások által kibocsátott nagyfrekvenciás elektromos hullámok nem okozhatnak betegségeket, hiszen mennyiségük messze a lakosságra vonatkozó határértékek alatt maradnak.

Az NMHH három programot működtet: Gyermekeintézmény-mérőprogram, Mérőprogram az egészséges lakókörnyezetért, Műsorszóróadó-mérőprogram.

szabványosított szöveg norm. rendelet hatálya alá tartozó engedélyezési eljárásokat megelőzően van lehetőség. A hírközlési építményekkel kapcsolatos eljárásokat azonban az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról szóló 14/2013. (IX.25.) NMHH rendelet alapján a Hatóság folytatja le, így azok nem tartoznak a településképi bejelentési /véleményezési eljárás hatálya alá.

Fentiek alapján a belterületi berendezések illetve az antennatartók elhelyezésének biztosítása mindenképpen kiemelt közérdek, ezért ezt korlátozni településképi szempontok alapján is csak racionális keretek között célszerű.

Kérem, hogy a Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi Rendelet elkészültét követően, a végleges elfogadás előtt, szíveskedjék a Hatóságot a digitális egyeztető felületre történő feltöltéséről elektronikus levélben értesíteni.

Debrecen, 2017. augusztus 15.



Silyuch András
hatósági irodavezető

